

EP nusprendė: užsienio investicijos svarbiose srityse bus vertinamos atidžiau

ES valstybės galės remtis tais pačiais kriterijais sprendamos, ar leisti užsienio investicijas strategiškai svarbiose ūkio šakose. Taip ketvirtadienį nusprendė Europos Parlamentas (EP).

Pirmąkart istorijoje tiesioginės užsienio investicijos strateginėse ūkio šakose bus vertinamos pagal tuos pačius kriterijus visose ES šalyse. Bus atsižvelgiama į jų poveikį saugumui ir viešajai tvarkai, įskaitant poveikį ypatingos svarbos infrastruktūrai ir technologijoms, jautrios informacijos apsaugą, taip pat tai, ar investuotoją kontroliuoja užsienio šalies valdžia. Valstybės neprivalės, tačiau galės remtis šiais kriterijais sprendamos, ar leisti tokias investicijas.

Naujosios taisyklės apsaugos strateginius sektorius, tokius kaip energetika, transportas, komunikacijos, duomenys, kosmoso pramonė, finansai ir technologijos, įskaitant puslaidininkių, dirbtinio intelekto ir robotikos pramonę. EP derybininkams pavyko į taisyklės įtraukti ir vandens, sveikatos, gynybos, žiniasklaidos, biotechnologijų bei maisto saugos sektorius. Vertinamos bus ir investicijos, turinčios įtakos strateginės reikšmės ES programoms, pavyzdžiui, „Horizontas“ ar „Galileo“.

Europarlamentarai užtikrino, kad valstybės galėtų ne tik spręsti dėl minėto pobūdžio investicijų savo teritorijoje, bet ir pateikti nuomonę apie tokias investicijas kitose Sąjungos šalyse. Europos Komisija taip pat turės teisę paprašyti informacijos bei pateikti nuomonę apie planuojamas investicijas keliose ES šalyse arba tokias, kurios susijusios su ES programomis ar projektais. Vis dėlto galutinį sprendimą priims pačios valstybės.

EP pranešėjas Franck Proust (Europos liaudies partija, Prancūzija) pažymėjo: „Tai konkretus žingsnis, nuo kylančių grėsmių ginantis mūsų pramonę, technologijas ir strateginius interesus. Mums pavyko šį mechanizmą sukurti greitai, nepaisant šios temos jautrumo, kilusio pasipriešinimo ir precedento neturinčio spaudimo. Europa perima savo ateitį į savo rankas, išlikdama atvira užsienio investicijoms.“

Šiuo metu 14 ES valstybių (Lietuva, Latvija, Lenkija, Austrija, Danija, Vokietija, Suomija, Prancūzija, Vengrija, Italija, Nyderlandai, Portugalija, Ispanija ir Jungtinė Karalystė) turi savo tiesioginių užsienio investicijų vertinimo mechanizmus, kurie gerokai skiriasi apimtimi ir modeliu. Pagrindinės ES prekybos partnerės – JAV, Kinija, Rusija, Japonija ar Australija – turi analogiškus investicijų patikros modelius.

Per pastaruosius du dešimtmečius tiesioginių užsienio investicijų šaltiniai ES labai pasikeitė – vis daugiau jų atkeliauja iš besivystančių šalių. Kinijos investicijos per tą laiką išaugo šešis kartus, Brazilijos – dešimt, Rusijos – daugiau nei du kartus. Šios šalys pastaruoju metu

EP nusprendė: užsienio investicijos svarbiose srityse bus vertinamos atidžiau

aktyviai siekia įsigyti ES aukštųjų technologijų bendroves, dažnai per valstybines įmones arba bendroves, turinčias sąsajų su valdžia.

Už šį sprendimą balsavo 500 EP narių, prieš buvo 49, o susilaikė 56. Dėl jo jau pasiektas sutarimas su Taryba, kuri turėtų formaliai jį patvirtinti kovo 5 d. Teisės aktas įsigalios praėjus 18 mėnesių po jo paskelbimo ES oficialiajame leidinyje.

Lietuvoje išrinktos EP narės nuomonė. *Laima Andrikienė (Europos liaudies partija) kalbėjo:*

„ES politika Kinijos atžvilgiu visada buvo ir yra atvira, geranoriška ir nuosekli. Iki šiol kinai galėjo investuoti ES valstybėse narėse kada tik panorėję ir kur tik panorėję. Tačiau potencialiems Europos investuotojams Kinijoje biurokratinių kliūčių ne mažėja, o daugėja. Kinija nesilaiko abipusiškumo principo. Dėl to tiesioginių užsienio investicijų patikros mechanizmas visos ES lygiu turi būti įteisintas ir veikti artimiausiu metu. Visose šalyse turi būti tikrinamos užsienio investicijos į tokius sektorius kaip energetika, komunikacijos, transportas – turiu galvoje jūrų ir oro uostai, geležinkeliai ir medijos. Europos Komisija ir EP dėl patikros mechanizmo būtinumo yra vieningi. Tačiau to negalėčiau pasakyti apie visas valstybes nares. Kai kurios jų, kur Kinijos investicijos yra ženklios, jau dabar kalba Kinijos balsu, akivaizdžiai atstovaudamos Kinijos interesams, ir tai iš tikrųjų yra pavojinga.“

